

Πανηγυρική Ομιλία
Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου
Αιτωλίας & Ακαρνανίας
κ. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ
Ναυτική Εβδομάδα Βόλου 2026

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Δημητριάδος και Αλμυρού κ. Ιγνάτιε
Εκπρόσωποι πολιτειακής και στρατιωτικής ηγεσίας του τόπου

Απόψε η καρδιά της Μαγνησίας χτυπά εδώ, στον Ιερό Ναό του Αγίου Κωνσταντίνου, τον εμβληματικό ναό του Βόλου.

Ο σπουδαίος αυτός θεσμός της Ναυτικής Εβδομάδος, καρπός της εμπνεύσεως και της πατρικής μέριμνας του σεπτού Ποιμενάρχου σας και σεβασμίου Γέροντός μου, Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δημητριάδος και Αλμυρού κ. Ιγνατίου, μας συγκέντρωσε και πάλι όλους εδώ, για να ξεκινήσουμε ένα ακόμη ταξίδι· με τον νου την ψυχή και την καρδιά μας.

Ένα ταξίδι που τα προηγούμενα χρόνια μας οδήγησε στην Κύπρο, στην Ύμβρο, στην Αλεξάνδρεια και στην Κρήτη· σε τόπους όπου η ιστορία του Γένους, η Ορθοδοξία και η μνήμη παραμένουν ζωντανές και γόνιμες.

Και απόψε, ο ίδιος αυτός θεσμός μάς καλεί να στραφούμε προς έναν τόπο ιερό, προς μια γη αγιασμένη από τη θυσία και δοξασμένη από την ελευθερία. Μας καλεί να πορευθούμε νοερά στο Μεσολόγγι.

Στεκόμαστε εδώ για να συναντήσουμε το πνεύμα του Μεσολογγίου. Για να αφουγκραστούμε, μέσα από τη σιωπή των αιώνων, τον βηματισμό εκείνων που βάδισαν συνειδητά προς την αθανασία. Για να ακούσουμε τον απόηχο της Εξόδου, που δεν υπήρξε μια στιγμή ήττας, αλλά ένας θρίαμβος πίστεως, ελευθερίας και ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

Διότι το Μεσολόγγι δεν είναι απλώς ένας τόπος της ελληνικής γης. Είναι σύμβολο. Είναι φρόνημα. Είναι μαρτυρία ότι υπάρχουν αξίες για τις οποίες ο άνθρωπος μπορεί να θυσιάσει τα πάντα χωρίς να χάσει τίποτε, γιατί κερδίζει την αιωνιότητα.

Και καθώς απόψε ανοίγουμε τις σελίδες της ιστορίας του, δεν ερχόμαστε μόνο να θυμηθούμε γεγονότα και πρόσωπα. Ερχόμαστε να μαθητεύσουμε στο ήθος των Ελεύθερων Πολιορκημένων, να διδαχθούμε από την πίστη τους στον Θεό, από την ενότητά τους στις δυσκολίες και από την ακλόνητη απόφασή τους να παραμείνουν ελεύθεροι, ακόμη και όταν όλα γύρω τους έμοιαζαν χαμένα.

Με αυτό το πνεύμα, λοιπόν, ας ξεκινήσουμε το αποψινό μας οδοιπορικό στο ένδοξο και μαρτυρικό Μεσολόγγι, εκεί όπου η ιστορία συναντά τον θρύλο και η θυσία μεταμορφώνεται σε αθανασία.

Να ακούσουμε τη σιωπηλή αλλά πανίσχυρη φωνή των Ελεύθερων Πολιορκημένων, η οποία εξακολουθεί να αντηχεί μέσα στον χρόνο δύο αιώνες μετά τη μεγάλη τους θυσία. Διακόσια χρόνια πέρασαν από εκείνη τη νύχτα που σφράγισε την Ιστορία του Ελληνισμού.

Διακόσια χρόνια από τότε που το Μεσολόγγι, εξαντλημένο από την πείνα, τις κακουχίες και τις στερήσεις, περικυκλωμένο από υπέρτερες δυνάμεις, ύψωσε το ανάστημά του απέναντι στην τυραννία και απέδειξε ότι η ανθρώπινη ψυχή μπορεί να υπερβεί τα όρια της φύσεως και να αγγίξει την αιωνιότητα.

Η Έξοδος του Μεσολογγίου δεν υπήρξε μία ακόμη πολεμική αναμέτρηση μέσα στη δίνη της Ελληνικής Επανάστασης.

Υπήρξε μία κοσμοϊστορική διακήρυξη ελευθερίας.

Υπήρξε η στιγμή κατά την οποία ένας ολόκληρος λαός διακήρυξε ενώπιον της Ιστορίας ότι υπάρχουν αξίες ανώτερες από τον φόβο, ισχυρότερες από τον θάνατο και λαμπρότερες από κάθε πρόσκαιρη νίκη.

Γι' αυτό και το Μεσολόγγι δεν αποτέλεσε μόνο ελληνικό γεγονός.

Έγινε παγκόσμιο σύμβολο.

Έγινε σημείο αναφοράς για κάθε άνθρωπο που αναζητά το νόημα της ελευθερίας, της αξιοπρέπειας και της αυτοθυσίας.

Το γεγονός της Εξόδου ταξίδεψαν σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Συγκλόνισε συνειδήσεις. Συγκίνησε λαούς. Ενέπνευσε κινήματα.

Και κατέστησε το Μεσολόγγι ένα από τα λαμπρότερα κεφάλαια όχι μόνο της ελληνικής αλλά και της παγκόσμιας ιστορίας.

Απόψε, από την Ιερή Πόλη του Μεσολογγίου μέχρι τον Βόλο, μεταφέρουμε συμβολικά μία φλόγα. Όχι μία συνηθισμένη φλόγα. Αλλά τη δάδα των ηρώων.

Τη δάδα της θυσίας, της μνήμης, της ελευθερίας.

Πρώτη ανάμεσά τους προβάλλει η μορφή του Χρήστου Καψάλη. Του ανθρώπου που, όταν είδε ότι οι τελευταίες στιγμές είχαν φθάσει, δεν επέλεξε τον δρόμο της υποταγής. Δεν αναζήτησε τη σωτηρία μέσα από τον συμβιβασμό. Δεν αποδέχθηκε τη ζωή χωρίς ελευθερία.

Επέλεξε να γίνει ο ίδιος φλόγα. Να γίνει ο ίδιος πυρσός.

Να μετατρέψει τη θυσία σε αθανασία.

Όταν η πυριτιδαποθήκη τινάχθηκε στον αέρα, δεν ανατινάχθηκαν μόνο πέτρες και τείχη. Ανατινάχθηκαν τα όρια του ανθρώπινου φόβου. Και μέσα από εκείνη την έκρηξη γεννήθηκε ένας μύθος που ταξίδεψε σε ολόκληρο τον κόσμο. Ο Καψάλης δεν κατέκαυσε μόνο την πυρίτιδα. Άναψε μια φλόγα που εξακολουθεί να φωτίζει την ιστορική πορεία του Ελληνισμού.

Δίπλα στη δάδα της θυσίας υψώνεται η δάδα της πίστεως.

Και στο κέντρο αυτής της πνευματικής παρακαταθήκης στέκει η μαρτυρική μορφή του προκατόχου μας, Επισκόπου Ρωγών Ιωσήφ.

Ο φωτισμένος Ιεράρχης που δεν εγκατέλειψε ποτέ το ποιμνιό του. Ο ποιμένας που έγινε συναγωνιστής. Ο λειτουργός του Υψίστου που μετουσιώθηκε σε στήριγμα ενός ολόκληρου λαού. Στάθηκε δίπλα στους πολιορκημένους μέχρι την τελευταία στιγμή. Ευλογούσε τους αγωνιστές. Παρηγορούσε τις μανάδες. Ενίσχυε τους αδυνάτους. Κρατούσε αναμμένο το καντήλι της ελπίδας όταν όλα έμοιαζαν να βυθίζονται στο σκοτάδι. Η μορφή του υπενθυμίζει, ότι οι μεγάλες στιγμές του Γένους γεννήθηκαν πάντοτε από τη συνάντηση της πίστεως με την ελευθερία, της πνευματικής αντοχής με την εθνική αξιοπρέπεια.

Όμως το Μεσολόγγι, δεν ανέδειξε μόνο ήρωες των όπλων και της Εκκλησίας. Ανέδειξε και τις μεγάλες ανώνυμες μορφές της ιστορίας. Και πρώτη ανάμεσά τους στέκει η Μεσολογγίτισσα μάνα. Η γυναίκα που έβλεπε τα παιδιά της να λιμοκτονούν και παρέμενε όρθια. Η γυναίκα που αποχαιρετούσε τον σύζυγο, τον πατέρα ή τον αδελφό γνωρίζοντας ότι ίσως δεν θα τον ξαναδεί ποτέ. Η γυναίκα που έκρυβε τα δάκρυά της για να προσφέρει δύναμη στους άλλους.

Η γυναίκα που βάδισε προς την Έξοδο κρατώντας από το χέρι τα παιδιά της και μέσα στην καρδιά της τη μόνη ελπίδα που είχε απομείνει: να μη χαθεί η ελευθερία. Στο πρόσωπό της συμπυκνώνεται η διαχρονική μορφή της Ελλάδας.

Η μάνα των αγωνιστών του 1821.

Η μάνα των Βαλκανικών Πολέμων.

Η μάνα της Πίνδου.

Η μάνα της Κύπρου.

Η μάνα κάθε θυσίας που γράφτηκε στην ιστορική πορεία του Έθνους.

Το μήνυμα της Εξόδου δεν ανήκει μόνο στο χθες.

Δεν αποτελεί ένα ένδοξο κεφάλαιο κλεισμένο στις σελίδες της ιστορίας.

Αποτελεί ζωντανή παρακαταθήκη.

Μία διαρκή υπενθύμιση ότι οι κοινωνίες αποκτούν βάθος όταν διατηρούν ζωντανή τη μνήμη τους και όταν αναγνωρίζουν τις θυσίες πάνω στις οποίες οικοδομήθηκε η ελευθερία τους.

Η Ιερά Μητρόπολη Αιτωλίας και Ακαρνανίας, η Τοπική Εκκλησία του ενδόξου αυτού τόπου, ως θεματοφύλακας της εκκλησιαστικής και ιστορικής παραδόσεως, δεν περιορίζεται στη διατήρηση της μνήμης.

Μεταφέρουμε σε ολόκληρη την Ελλάδα το διαχρονικό μήνυμα της Εξόδου, τιμώντας την επέτειο των 200 ετών με ετήσιο πρόγραμμα θρησκευτικών, πολιτιστικών και εκπαιδευτικών δράσεων. Ένα μήνυμα που δεν μιλά μόνο για το παρελθόν αλλά φωτίζει το παρόν και συνοδεύει το μέλλον.

Μεταφέρει τη δάδα των Σουλιωτών και Ρουμελιωτών αγωνιστών, οι οποίοι στάθηκαν ακοίμητοι υπερασπιστές του Μεσολογγίου κατά τις πολιορκίες και την Έξοδο, καθώς και των φιλελλήνων που εγκατέλειψαν την ασφάλεια της πατρίδας τους για να συμμετάσχουν στον Αγώνα της Ελληνικής

Ανεξαρτησίας. Από τον Λόρδο Βύρωνα, που συνέδεσε το όνομά του με το Μεσολόγγι και προσέφερε τη ζωή και την περιουσία του στην υπόθεση της ελευθερίας, έως τον Ιωάννη Ιάκωβο Μάγερ, που υπηρέτησε την ελληνική υπόθεση με την πένα και το ξίφος του και έπεσε κατά την Έξοδο, η δάδα αυτή συμβολίζει την ανδρεία, την αδελφοσύνη των λαών, την αυταπάρνηση και την αυτοθυσία.

Είναι η φλόγα που κρατά ζωντανή τη μνήμη εκείνων που αγωνίστηκαν, πολέμησαν και θυσιάστηκαν για τα ιδανικά της ελευθερίας, της αξιοπρέπειας και της ανθρώπινης αξίας, καθιστώντας το Μεσολόγγι παγκόσμιο σύμβολο αγώνα και ελευθερίας.

Δεν πρόκειται για μια απλή ιστορική αναφορά.

Πρόκειται για μια ζωντανή συνέχεια.

Για μια αδιάκοπη γέφυρα ανάμεσα στους αιώνες.

Διότι η ιστορία δεν διατηρείται μόνο μέσα από τα μνημεία και τα αρχεία.

Διατηρείται μέσα από τη μνήμη, από την παιδεία, από τη ζωντανή παράδοση. Και μέσα από εκείνους που αναλαμβάνουν να μεταφέρουν το φως της από γενιά σε γενιά.

Η Ηρωική Έξοδος δεν είναι μία ημερομηνία. Δεν είναι μία επέτειος. Δεν αποτελεί μία σελίδα ενός βιβλίου. Είναι μία από τις κορυφαίες στιγμές της ιστορικής αυτοσυνειδησίας του Ελληνισμού. Μία στιγμή κατά την οποία η ελευθερία απέκτησε πρόσωπο. Η πίστη απέκτησε μαρτυρία και η θυσία απέκτησε αιώνια διάρκεια.

Απόψε, οι θάλασσες ενώνονται συμβολικά.

Η λιμνοθάλασσα του Μεσολογγίου συναντά τον Παγασητικό.

Η Ιερή Πόλη συναντά τον Βόλο.

Η ιστορία συναντά το παρόν.

Και μέσα σε αυτή τη συνάντηση των τόπων και των αιώνων, η φλόγα της Εξόδου συνεχίζει το αδιάκοπο ταξίδι της.

Η ίδια φλόγα που φώτισε τα τείχη του Μεσολογγίου.

Η ίδια φλόγα που ανέβηκε μαζί με τον Καψάλη στον ουρανό της θυσίας.

Η ίδια φλόγα που κράτησε αναμμένο το καντήλι της ελπίδας στα χέρια του Επισκόπου Ρωγών Ιωσήφ.

Η ίδια φλόγα που καθρεφτίστηκε στα μάτια των μανάδων, των παιδιών και των αγωνιστών εκείνης της μεγάλης νύχτας.

Διακόσια χρόνια αργότερα, δεν ανήκει ούτε στις πέτρες των τειχών ούτε στις σελίδες των βιβλίων.

Ζει μέσα στη μνήμη. Ζει μέσα στην ιστορία.

Ζει μέσα στη συλλογική συνείδηση του Ελληνισμού.

Και καθώς η νύχτα απλώνεται πάνω από τον Παγασητικό, μοιάζει σαν οι σκιές των Ελεύθερων Πολιορκημένων να περπατούν ακόμη δίπλα μας: σιωπηλές, φωτεινές και αθάνατες.

Όχι ως πρόσωπα ενός μακρινού παρελθόντος.

Αλλά ως μορφές που πέρασαν οριστικά στο βασίλειο της Ιστορίας.

Εκεί όπου οι μεγάλες θυσίες δεν λησμονούνται.

Εκεί όπου οι πράξεις γίνονται σύμβολα.

Εκεί όπου οι άνθρωποι γίνονται φως.

Και εκεί, στο ύψος όπου συναντώνται η ελευθερία, η πίστη και η θυσία, το Μεσολόγγι εξακολουθεί να στέκει.

Αγέρωχο.

Φωτεινό.

Αιώνιο.